

הלכות עבודה זרה פרק ז

פרק ז

איבוד עבודה זרה ומשמשיה ואיסור הנאה

א.

כיעור עבודה זרה

מצות עשה היא לאבד עבודה זרה' ומשמשיה וכל הנעשה בשבילה, שנאמר "אבד תאבדון את כל המקומות" וג' (דברים י"ב:ב), ונאמר "כי אם כה תעשו להם מזבחותיהם תתוצו" וג' (דברים ז"ה).

הבדל ארץ ישראל וחוצה לארץ

ובארץ ישראל מצוה לרדוף אחריה עד שנאבד אותה מכל ארצנו, אבל בחוצה לארץ אין אנו מצווין לרדוף אחריה, אלא כל מקום שנכבש אותו נאבד כל עבודה זרה שבו, שנאמר "ואבדתם את שמם מן המקום ההוא" (דברים י"ב:ג), בארץ ישראל אתה מצווה לרדוף אחריהם, ואין אתה מצווה לרדוף אחריהם בחוצה לארץ:

ב.

איסור הנאה מע"ז

עבודה זרה עצמה, ומשמשיה, ותקרובת שלה, וכל הנעשה בשבילה - אסור בהנאה, שנאמר "ולא תביא תועבה אל ביתך" (דברים ז"ו:ז).
וכל הנהנה באחד מכל אלו, לוקה שתיים, אחת משום "ולא תביא תועבה אל ביתך", ואחת משום "ולא ידבק בידך מאומה מן החרם" (דברים י"ג:ח):

בהמה שהקריבוה לעבודה זרה - כולה אסורה, אפילו פרשה ועצמותיה וקרניה וטלפיה ועורה, הכל אסור בהנאה.

לפיכך אם היה בעור סימן שיודע בו שזה העור תקרובת עבודה זרה הוא, כגון שהיו עושין שקורעין קרע עגול כנגד הלב ומוציאין הלב - הרי כל אותן העורות שהן כך אסורין בהנאה. וכן כל כיוצא בזה:

ד.

נ"ז של גוי ושל ישראל

מה בין עבודה זרה של גוי לעבודה זרה של ישראל?

עבודה זרה של נכרי אסורה בהנאה מיד, שנאמר "פסילי אלהיהם

תשרפון באש" (דברים ז: כ"ה) - משפסלו נעשה לו אלוה,

ושל ישראל אינה אסורה בהנאה עד שתיעבד, שנאמר "ושם בסתר"

(דברים כ"ז: ט"ו) - עד שיעשה לה דברים שבסתר, שהן עבודתה.

ומשמשי עבודה זרה, בין של גוי ובין של ישראל, אינן אסורין עד שישתמשו בהן לעבודה זרה:

קניינים בעבודה זרה

ה.

שוכר נעשית פסל

העושה עבודה זרה לאחרים, אף על פי שהוא לוקה, שכרו מותר.

ואפילו עשה אותה לגוי שהיא אסורה מיד.

מפני שאינה נאסרת עד שתגמר, ומכוש האחרון שגומרה אין בו שום פרוטה:

הלוקח גרוטאות מן הגויים ומצא בהן עבודה זרה, אם נתן מעות ולא משך - יחזירן לגוי.

וכן אם משך ולא נתן מעות, אף על פי שמשיכה בגוי קונה, כמקח טעות הוא.

משך ונתן מעות - יוליכה לים המלח.

וכן, גוי וגר שירשו את אביהם גוי, יכול הוא הגר לומר לגוי, "טול אתה עבודה זרה ואני מעות", "אתה יין נסך ואני פירות".
ואם משבאו לרשות הגר - אסור:

איזה צורה אסורה

צורות שעשו אותן גויים לנואי - מותרין בהנאה.

וצורות שעשו אותן לעבודה - אסורין.

כיצד, כל הצורות הנמצאות בכפרים - אסורין בהנאה, מפני שחזקתן שהן עשויין לעבודה.

והנמצאות במדינה,

אם היו עומדין על פתח המדינה, והיה ביד הצורה צורת מקל, או ציפור, או כדור, או סייף, או עטרה וטבעת - חזקתו שהוא לעבודה, ואסור בהנייה,

ואם לאו - הרי הוא בחזקת לנואי, ומותר:

צלמים הנמצאים מושלכים בשווקים או בתוך הגרוטאות - הרי אלו מותרין, ואין צריך לומר שברי צלמים.

אבל המוצא יד עבודה זרה או רגלה או אבר מאיבריה מושלך - הרי זה אסור בהנייה, הואיל וידע בודאי שזה האבר מן הצורה הנעבדת, הרי היא באיסורה, עד שיודע לו שביטלנה הגויים:

ט.

המוצא כלים ועליהם צורת חמה ולבנה ודרקון, אם היו כלי כסף וזהב, או בגדי שני, או שהיו חקוקין על הנזמים ועל הטבעות - הרי אלו אסורין. ועל שאר הכלים - מותרין, מפני שחזקתן לנואי. וכן שאר הצורות הנמצאות על כל הכלים, חזקתן לנואי, ומותרין:

תערוכות עבודה זרה

י.

עבודה זרה ומשמשיה וכל התקרובת שלה אוסרין בכל שהן. כיצד, עבודה זרה שנתערבה בצורות של נואי, אפילו אחת בכמה אלפים - יוליך הכל לים המלח. וכן אם נתערב כוס של עבודה זרה בכמה כוסות, או חתיכה מן הבשר שנכנס לביתה בכמה חתיכות - יוליך הכל לים המלח. וכן עור לבוב שנתערב בכמה עורות - הכל אסור בהנאה:

דמי עבודה זרה

יא.

עבר ומכר עבודה זרה או אחד ממשמשיה או תקרובת שלה - הרי הדמין אסורין בהנייה ואוסרין בכל שהן כעבודה זרה, שנאמר "והיית חרם כמוהו" (דברים ז' כ"ו), כל שאתה מביא מעבודה זרה ומכל משמשיה ותקרובתה הרי

הוא כמוה.

עבודה זרה או אשירה שנשרפה - אפרה אסור בהנייה.

וגחלת של עבודה זרה אסורה, והשלהבת מותרת, מפני שאין בה ממש:

יב.

ספק עבודה זרה אסור, וספק ספיקה מותר.

כיצד, כוס של עבודה זרה שנפל באוצר מלא כוסות - כולן אסורות, מפני

שעבודה זרה וכל משמשיה אוסרין בכל שהן.

פרש כוס אחד מן התערובת ונפל לכוסות שניים - הרי אלו מותרין:

יג.

טבעת של עבודה זרה שנתערבה במאה טבעות, ונפלו שתיים מהן לים

הגדול, הותרו כולם, שאני אומר אותה הטבעת היתה בכלל השתיים שנפלו.

נתערבה במאה, ונחלקו ארבעים למקום אחד ושישים למקום אחר, ונפלו

הארבעים כולן לטבעות אחרות, כולן מותרות, שאני אומר אותה הטבעת

האסורה ברוב היא.

נפלו השישים לטבעות אחרות - כולן אסורות:

הנאה מאשירה

יד.

האשירה, בין שהיתה נעבדת בין שהיתה עבודה זרה מונחת תחתיה - אסור

לישב בצל קומתה, ומותר לישב בצל השריגים והעלים שלה.

ואם יש לו דרך אחרת - אסור לו לעבור תחתיה,

ואם אין שם דרך אחרת - עובר תחתיה כשהוא רץ:

אפרוחין שקיננו בה ואינן צריכין לאמן - מותרין.
 והביצים והאפרוחין שצריכין לאמן - אסורין, שהרי האשירה כמו בסיס להן.
 והקן עצמה שבראשה - מותר, מפני שהעוף מביא עציו ממקום אחר:

נטל ממנה עצים - אסורין בהנאה.
 הסיק בהן את התנור - יוצן, ואחר כך יסיק בעצים של התר ויאפה בו.
 אפה בו את הפת ולא ציננו - הפת אסורה בהנייה.
 נתערבה באחרות - יוליך דמי אותה הפת לים המלח, כדי שלא ייהנה בה,
 ושאר הכיכרות מותרין:

נטל ממנה כדכד וארג בו את הבגד - אסור בהנייה.
 נתערב בבגדים אחרים - יוליך דמי אותו הבגד לים המלח, ושאר הבגדים
 מותרין:

ומותר ליטע תחתיה ירקות, בין בימות החמה, שהן צריכין לצל, בין בימות
 הגשמים, מפני שצל האשירה שהוא אסור, עם הקרקע שאינה נאסרת,
 גורמין לירקות אלו לצמות, וכל שדבר אסור ודבר מותר גורמין לו הרי זה
 מותר בכל מקום:

לפיכך שדה שזיבלה בזבל עבודה זרה, מותר לזרוע אותה,
 ופרה שפיטמה בכרשיני עבודה זרה, תיאכל. וכן כל כיוצא בזה:

בשר או יין או פירות שהכינם להקריבם לעבודה זרה - לא נאסרו בהנאה, אף על פי שהכניסו אותם לבית עבודה זרה, עד שיקריבום לפניה. הקריבום לפני עבודה זרה - נעשו תקרובת, ואף על פי שחזרו והוציאו - הרי אלו אסורין לעולם. וכל הנמצא בבית עבודה זרה, אפילו מים ומלח, אסור בהנאה מן התורה, והאוכל ממנו כל שהוא לוקה:

המוצא כסות וכלים ומעות בראש עבודה זרה, אם מצאן דרך ביזיון - הרי אלו מותרין, ואם מצאן דרך כבוד - הרי אלו אסורין. כיצד, מצא כיס מעות תלוי בצוארו, כסות מקופלת ומונחת על ראשו, כלי כפוי על ראשו - הרי זה מותר, מפני שהוא דרך ביזיון. וכן כל כיוצא בזה. מצא בראשו דבר שכיוצא בו קרב לגבי המזבח - הרי זה אסור:

במה דברים אמורים, בזמן שמצאן חוץ למקום עבודתו, אבל אם מצאן בפנים, בין דרך כבוד בין דרך ביזיון, בין דבר הראוי למזבח בין דבר שאינו ראוי, כל הנמצא בפנים אסור, אפילו מים ומלח. ופעור ומרקוליס, כל הנמצא עמהן, בין בפנים בין בחוץ, אסור בהנייה. וכן אבני מרקוליס, כל אבן הנראית שהיא עמו - אסורה בהנייה:

כג.

עבודה זרה שהיה לה מרחץ או גינה - נהנין בהן שלא בטובה, ואין נהנין בהן בטובה.

היה לה ולאחרים, נהנין בהן ואפילו בטובת הכומרין, ובלבד שלא יתן שכר:

כד.

מרחץ שיש בה עבודה זרה - מותר לרחוץ בה, מפני שהיא נעשית שם לנואי ולא לעבודה, שנאמר "אלהיהם" (דברים ז:כ"ה), בזמן שנוהגין בהן מנהג אלהות, ולא בזמן שמבזין אותן, כגון זו שהיא עומדת על הביב והכל משתינין בפניה.

ואם היתה דרך עבודתה בכך, אסור ליכנס בו:

כה.

סכין של עבודה זרה ששחט בה - הרי זה מותר, מפני שהוא מקלקל. ואם היתה בהמה מסוכנת - הרי זו אסורה, מפני שהוא מתקן, והרי זה התיקון מהנאת משמשי עבודה זרה. וכן אסור לחתך בה בשר, מפני שהוא מתקן, ואם חתך דרך הפסד והשחתה - מותר: